

Akdeniz'i

Temiz! Tutalım!

Akdeniz'i Temiz Tatalım

Denizlerdeki çöpler, karada ya da denizde gerçekleşen insan faaliyetleri sonucu denize ulaşan atıklardır. Plastik, lastik, kağıt, metal, tahta, cam ya da deniz yüzeyinde bulunmakta ya da deniz tarafından taşınarak sahillere ve deniz dibine vurmaktadır. Akdeniz çok ciddi bir kirlilik sorunu ile karşı karşıyadır. Her birimiz ve uzman yetkililer tarafından bu kirliliğin azaltılması, ortadan kaldırılması ve önlenmesi için bir şey yapılmazsa durum daha da kötüleşecektir.

Deniz Kirliliği Nereden Geliyor?

Denizlerdeki kirliliğin esas kaynağı, kasten ya da yanlışlıkla, doğrudan ya da dolaylı olarak denize ulaşan sanayi, evsel, tarımsal veya deniz taşıtlarının atıklarıdır. Atıklar, akıntı yoluyla, rüzgarla veya denizlerin günlük hareketleri ile bulunduğu yerden çok uzaklara taşınabilir.

Deniz Kirliliğinin Etkileri

Akdeniz'in en ucra köşeleri bile deniz kirliliğinden etkileniyor. Bu kirlilik, çevreyi ve deniz ekosistemini tahrip ediyor. Çöplerden kaynaklanan kirlilik yağmur sularına, temiz suya ya da deniz suyuna karışıyor ve besin zincirini etkileyebiliyor.

Kıyılarda ve Deniz Ekosistemi Üzerindeki Etkileri

Balık, balina, yunus, fok ve kuşlar gibi deniz canlıları, denizdeki kirlilikten zarar görüyorlar. Çünkü denizdeki bu çöpler, canlıların onlara dolanmalarına ve yaralanmalarına neden oluyor veya bunları yemek sanabiliyorlar. Çöpler öldürücü kesiklere, hareketliliğin engellenmesine, boğulmalara, sindirildiğinde zehirlenmelere ve açlık gibi ölümcül sonuçlara sebep olabiliyor.

İnsanlar Üzerindeki Etkileri

Denizlerdeki çöpler her birimizi etkiliyor, sebep olduğumuz kirliliğin faturasını hepimiz ödüyoruz.

- Enfeksiyon, yaralanma ve kesiklere neden olarak sağlığı tehdit ediyor. (toksik madde içeren kaplar, cam kırıkları ve tenekeler, sıringalar vb).
- Çevre estetiğini bozuyor ve moralimizi olumsuz etkiliyor.
- Turistlerin uzaklaşmasına neden oluyor ve turizm ile geçinen kıyı toplumları üzerinde ciddi etkiler bırakıyor.
- Balık tutma aletlerini kirliliyor, pervanelere zarar veriyor ve benzeri hasarlarla balıkçılık endüstrisine ek maliyet getiriyor.
- Deniz temizleme çalışmaları, vergi verenlere ve yetkililere yüksek maaliyetlere neden olur.

Akdeniz'de Deniz Kirliliğinin Ana Kaynakları :

%80 karasal kaynaklı : Kirlenmiş nehir sularının denize karışmasıyla, yağmur ve yeraltı suyu şebekeleriyle, kanalizasyon çıkışlarıyla, uçakların katı atığı veya asit yağmurlarıyla, endüstriyel atıklarla, kötü yönetilen çöp imha alanlarıyla, sahil bölgelerine bırakılan çöpler nedeniyle.
%20 deniz kaynaklı : Farklı boyuttaki ticari veya hobi amaçlı kargo ve yolcu gemileri nedeniyle (örnek : yatlar, ve yelkenli tekneler) , profesyonel ve amatör balıkçı tekneleri (olta ve balık ağı), polistren balık depolama konteynırları vb, denizde petrol arama ve üretime çalışmaları

Her Birimiz Akdeniz'in Ürettiğimiz Atıklardan Arınmasına Katkıda Bulunabiliriz

Sorumlu bir vatandaş olun:

- Her zaman çöpünüzü çöp kutusuna atın ve sahillerde bırakmayın, denize çöplerinizi atmayın. Sokaktaki ya da lağımdaki çöpler de büyük bir olasılıkla sonuçta denize karışacaktır.
- Seyahat ettiğinizde ya da sahile gittiğinizde daha az çöp üretmeye çalışın. Gıdalarınızı geri dönüşümlü kutularda saklayın. Mümkün olduğu kadar az tüketin, tekrar kullanın, geri dönüştürün.
- Sigara izmaritlerini atarken düşünceli davranın: Örneğin izmaritlerinizi yanınızda taşıdığınız boş sigara paketinin içine atın. Denize atılan ya da ulaşan

sigara izmaritleri suyun kalitesine ve deniz yaşamına zarar verir.

- Belediyelerinizden sahillere çöp kutuları koymalarını ve gerekli bakımı yapmalarını talep edin.
- Kendi davranışlarınızla çevrenizdekilere örnek olun ve onların da çevrelerine ve denize saygılı olmalarını rica edin.
- Yerel bir çevre örgütüne destek verin, sahil temizleme etkinliklerine katılın, izleme denetleme çalışmalarında, bilinç artırma faaliyetlerinde yer alın.

Turizm sektörü:

- Gelen turistlerin ve çalışanlarınızın çevre konusunda bilinçlenmesini sağlayın.
- Oteller, restoranlar ve plajlarda stratejik noktalara çöp kutuları ve kül tablaları koyun ve düzenli olarak temizlenmesini sağlayın.
- Çevre etkinliklerine destekte bulunup siz de düzenli olarak çevre temizliği çalışmaları organize edin.
- Daha az atık üretin.(hizmetlerden ve

gıda paketlemesinden vb.)

- Geri dönüşüm projeleri geliştirin veya mevcutlara katılın.

Profesyonel ve amatör balıkçılar:

- Mümkün olduğunca çevreye zarar vermeyen oltalar ve yem kapları kullanın.
- Çöpleri toplayın ve karada uygun şekilde atın.
- Yerel yönetim ve ilgililerden liman veya marinalardaki çöplerin çevreye zarar vermeden yok edilmesini sağlayacak tesisler talep edin.
- Kooperatifler, birlikler, klüpler ve benzeri kuruluşlar üyelerini çöplerini neden denize atmamaları gerektiği ve limana teslim etmeleri konusunda eğitmelidir.

Sanayi:

- “Daha temiz üretim” girişimleri başlatın.
- “Yeşil ofis yönetimi” projesi başlatın.
- Tekrar kullanımı ve geri dönüşümü teşvik eden programlar geliştirin.

- Entegre atık yönetimi projeleri başlatın.
- Çalışanlarınızı çevreye karşı duyarlılık konusunda eğitin.

Her ölçüde kargo ve yolcu gemileri (yat ve yelkenliler de dahil):

- Çöp yönetim planları yapıp uygulayın. Çöp kayıt kitapçığınızı* düzenli olarak güncelleyin.
- Düzenli eğitimlerle kaptanların ve mürettebatın çevre bilincini ve farkındalığını arttırın.
- Yatçılık ve denizcilik eğitimlerine çevre koruma yaklaşımını dâhil edin.
- Mürettebatın ve yolcuların denize çöp atmalarını engellemek için motive edici afişleri gemide görülecek noktalara asın.
- Yat ve gemilere bazı çöplerin havayla uçmasını engelleyecek çöp kutuları ve kül tablalarını koyun.
- Daha az atık üretin.(hizmetlerden ve gıda paketlemesinden vb)
- Çöplerinizi yalnızca liman tesislerinde boşaltın.

(*IMO'nun ve MARPOL Ek 5 kurallarının doğrultusunda)

Yetkililer (Hükümet,valilik, belediyeler, limanlar vs.):

- Temiz su ve denizler arasında en basit bağları kurmakla görevli tüm paydaşlar için bilinç artırıcı kampanyalar ve eğitim programları düzenleyin.
- Plajlarda ve limanlarda çöpleri gözlemleyin ve uygun şekilde toplayın. Bunun için, liman işletmeleri ve yerel yöneticilerin işbirliği gerekmektedir.
- Çöp üretiminin azaltılması, geri dönüştürülmesi ve güvenli boşaltımını öncelik alan entegre bir belediye atık yönetim sistemi kurun.
- Paydaşların katılımını sağlayacak ko-

şulları da içeren entegre bir kıyı alan yönetimi planı uygulayın.

- Yerel hareketleri, olası bölgesel ve global öncelikler, program ve stratejilerle bütünleştirin.
- Önleyici faaliyetler için finansal kaynak sağlayın.
- Limanlarda gemilere, gezinti teknelerine ve balıkçı gemilerine çöplerini güvenli bir şekilde boşaltabilmelerini sağlayacak tesisler sağlayın.

Çöp kutuları, tenekeler ve bidonlar en yaygın çöp boşaltım araçlarıdır. Ancak, sahil ve limanlara bunları yerleştirmek yetmiyor. Bu kutuları zamanında ve düzenli olarak boşaltmak ve temizlemek gerekiyor. Bunların düzenli olarak izlenmesi ve iyi yönetimi gerekiyor. Çöpi kim toplar? Ne zaman? Toplanan çöp nereye boşaltılır? sorularının cevaplanması şart.

Daha fazlasını öğrenmek için
UNEP ve Akdeniz Eylem Planı (UNEP/MAP):
www.unep.org, www.unepmap.org

The Hellenic Marine Environment Protection Association (Yunan Deniz Koruma Derneği)- HELMEPA:
www.helmepa.gr,
www.helmepajunior.gr

Clean Up Greece (Yunanistanı Temizleyelim) : www.cleanupgreece.org.gr

The Mediterranean Information Office for Environment Culture and Sustainable Development (Sürdürülebilir Kalkınma, Çevre ve Kültür için Akdeniz Çevre Ofisi) (MIO-ECSDE) :
www.mio-ecsde.org

Çöp denizlerde ne kadar zamanda yok oluyor?

Kaynak: The Ocean Conservancy, "Pocket Guide to Marine Debris", 2006

Cam şişe: 1 milyon yıl	Teneke kutu: 50 yıl	Süt kutusu: 3 ay
Olta ipi: 600 yıl	Naylon kumaş: 30 – 40 yıl	Elma çekirdekleri: 2 ay
Plastik şişe: 450 yıl	Plastik poşet: 10 – 20 yıl	Gazete: 6 hafta
Alüminyum konserve kutusu: 80-200 yıl	Sigara filtresi: 1 – 5 yıl	Portakal kabuğu: 2 –5 hafta
Lastik ayak-kabı tabanı: 50-80 yıl	Pamuklu kıyafet: 1 –5 yıl	Kağıt havlu: 2 –4 hafta
Plastik bardak: 50 yıl	Kontrplak: 1 – 3 yıl	